

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej. Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 2 goldinarja.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XVIII.

V Celovcu, 20. avgusta 1899.

Štev. 23.

V a b i l o.

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem

napravi

v nedeljo dne 27. avgusta 1899, ob 3. uri popoldne

shod

v gostilni pri Sitarju na Brodu ob Spod. Dravogradu

s sledečim vspeedom:

1. Pozdrav. — 2. Govor: „Kdo hoče in more pomagati kmetickemu stanu?“ — 3. Naše šole. — 4. Raznoterosti.

Slovenci, pridite v prav obilnem številu na važni shod!

Odbor.

II. poučno zborovanje koroških slovenskih posojilnic.

Prvi shod naših slovenskih posojilnic je bil 1. 1895. Obrodil je marsikak dober sad. Prvemu je sledil dne 31. julija t. l. drugi shod in prepričani smo, da bode imel tudi ta shod jako dobre posledice. Motila je zborovanje nesreča, ki se je isti dan dogodila pri Rikarjivasi. Več gg. govornikov in udeležencev shoda ni moglo priti ob pravem času v Celovec. Namesto ob 1. uri prišli so šele ob 6. uri. Shod je bil prav dobro obiskan in zastopane so bile vse koroške posojilnice.

Zborovanje je otvoril g. dr. Kraut kot odbornik „Zveze“ in pozdravil dole odbornike.

Nato je poročal g. revizor Jošt o poslovanju koroških posojilnic. Poslovanje je večinoma v redu, na posamezne nedostatke se je opozarjalo že pri reviziji. Govornik omenja raznih stvari, katere je treba tu in tam popraviti. — Jako važne so pristopnice; prav dobro je, če se napravi za to posebna knjiga, ker se posamezne pristopnice lahko poizgubijo. — Sejni zapisnik: Vsaka stvar naj se v pravilni seji sklene in

natanko zapiše. Posebno važen je zapisnik sklepov občnega zbora in za to naj se napravi posebna knjiga.

Pri posojilih naj se postopa kolikor le mogoče previdno in varno. Pri zavarovalnicah se zahtevajo vinkulacije in vedno se naj tirjajo poroki. Tudi žena naj vedno podpiše dolžno pismo. — Načelstva se naj kolikor mogoče izogibljejo poroštev. — Brez poročstva se naj nikoli ne dá posojilo. — Dolžna pisma treba napravljati pravilno; vedno morajo biti priče pri onih, ki se podkrižajo. — Gleda naj se tudi na pravilno kolekovanje; pri poroštvih se vzame kolek po lestvici II. dvakrat, ne več; drugi kolek velja za vse poroke. — Križ je na menjicah neveljaven. Menjice se naj vedno sproti izpolnujejo. — Važna je redna amortizacija. — Posebno previdno naj se dela pri posojilih proti zastavam; taka naj se dajejo sploh le redko in v izvanrednih slučajih.

Dnevnik naj se sklepa vsak uraden dan. Dnevnik je lahko ob enem tudi razdelnik. Biti mora kolekovan. — Za hranilne vloge mora biti knjiga kolekovana, strani zaznamovane (paginirane). Jako potrebni so tudi „indeksi“, t. j. knjiga, v kateri so imena vlagateljev, oziroma dolžnikov, zapisana po alfabetičnem redu.

Ključke od blagajne naj hranita vsaj dva odbornika. Včasih naj se pregledajo pravila. — Nove odbornike je treba registrirati, štampilje naj so napravljene natanko tako, kakor je posojilnica vpisana v združni register. — Uradovanje bodi povsod posledno slovensko.

Nadalje razpravlja govornik o letnih računih in o davkih. Posojilnice morajo plačati rentni davek, t. j. $1\frac{1}{2}\%$ za kapitalizovane in izplačane obresti od hranilnih vlog, namesto prejšnjih pristojbin. Pridobinski davek plačajo one, ki imajo nad 300 gld. čistega dobička. — Posojilnice naj delujejo kolikor mogoče z lastnim denarjem ter naj skrbijo za naraščaj odbornikov, ki so za uradovanje sposobni.

Revizijo oskrbuje za one posojilnice, ki so pri „Zvezi“, revizor, poslan od „Zveze“. Nihče drug, noben uradnik itd. nima pravice, vtikati svoj nos v posojilnične knjige. Finančna oblast sme pogledati samo to, kar se tiče pristojbin.

V obče velja o koroških posojilnicah, da so popolnoma zadostovale svojemu namenu. — Lepemu govoru je sledila živahna pohvala.

Naše koroške posojilnice so pokazale leta 1898. lep napredek zlasti v tem, da se je čisti dobiček povzdignil od 5517 na 11.417 gld.

Nato so nekateri navzočih stavili razna vprašanja, zlasti gledé registrovanja novih odbornikov. Pripomnilo se je, da smeta zapisnik o občnem zboru poveriti i dva stara odbornika, podpis novoizvoljenih odbornikov pa se mora poveriti vedno pri notarju ali sodniji.

O „vzajemnem postopanju koroških posojilnic v socijalnem oziru“ je poročal g. V. Podgorc, ki je poudarjal zlasti, kako potrebno je, da se koroške posojilnice med seboj tesneje združijo in kako naj skupno delujejo v narodno-gospodarskem oziru. — Govorili so dalje o tem tudi tajnik g. Rozman, g. Iv. Lapajne iz Krškega in več drugih gospodov. Uspeh zanimivega razgovora je bil ta, da se je izvolil že zadnjič omenjeni pododbor (gg. dr. Val. Janežič, V. Podgorc, dr. Kraut in Rozman), ki ima ukreniti nadalje potrebne korake.

Sè zahvalo „Zvezi“ in navzočim se je končalo važno in zanimivo posvetovanje. Baš ob koncu pa sta došla zasluženi predsednik „Zveze“ g. Miha Vošnjak in g. dr. Iv. Dečko z mnogimi rodoljubi iz podjunske doline. Da ti dolge poti niso storili zastoj, zborovali smo zvečer še v drugič.

G. predsednik M. Vošnjak je pozdravil z iskrenimi besedami navzoče in kazal na potrebo takih shodov zlasti za koroške posojilnice.

G. tajnik Rozman je nato v daljšem govoru navedel vse to, kar se je razpravljalo in sklepalo na popoldanskem shodu. Nekateri gospodje so imeli razna vprašanja, na katera je jako dobro odgovarjal g. dr. Dečko. — Sè zahvalo gg. govornikom se je zaključilo zborovanje, ki bode za koroške Slovence gotovo obrodilo lep sad. Treba je le, da vse posojilnice krepko nadaljujejo započeto delo in se posamezni odbori vedno bolj združujejo k skupnemu delu!

Čehi v Celju.

Dne 10. t. m. vozili smo se z večernim vlakom iz Rekarjevsi v Celovec. Na vlaku videli smo nekaj izvanrednega. 13 celovških policajev v polni paradi z znamenitimi svojimi „piklhabami“

PODLISTEK.

Klobase.

(Spisal Bogdan.)

(Dalje.)

Duhovniki so odšli, poslovil se je tudi nadučitelj, ki je kaj slabo zabaval svoja soseda na desni in levi; ves čas ni zinil veliko čez deset besed. Tudi župan in tajnik sta hotela oditi, a župnik ju je zadržal, češ pozno še ni in časa imata oba. Tudi Stankota ni rad pustil proč, a ta se je oproščal in izgovarjal, da mora popoldan poučevati nekaj dečkov, ki hodijo še razun šole posebej k njemu na dom.

Ostali zabavali so se prav po domače. Kolenc je le obžaloval, da je Stanko odšel, češ, lahko bi vrgli kvarte. Tajnik, ki sam ni bil igravec, pripomni: „Saj dolgo ne boste več tarokirali ž njim.“

„E, pasja nogica, jaz ne verjamem, da bo uresničil svoj sklep.“

„Seveda ga bo! Kaj ga pa še veže na domovino?“

„Občutna izguba bo zadela ne samo Praproče, temveč celo Koroško, če res odide. In odšel bo. Meni je vsaj dejal, da ga nihče ne odvrne od te namere,“ se oglasi župnik.

„Zadržati bi ga mogli le vi,“ reče tajnik Kolencu.

„Jaz?“

„Milico mu dajte!“

„Gospod tajnik, pustite take stvari!“

„Gospod župan, tudi jaz se pridružujem mnenju gospoda tajnika in mislim, da se ne bi kesali, če bi jo dali učitelju,“ dé župnik z glasom, ki je pričal, da govori odkritosrčno.

„Pasja nogica“, odvrne Kolenc malo nevoljno, a mirno, „ni ji še treba hoditi od hiše. V jeseni bo izpolnila še le 20. leto.“

„Zadostna starost za dekle,“ poseže vmes tajnik.

„Per punktum, za zdaj ni misliti na možnost. Poslal jo bom za nekaj mesecev v Celovec ali pa k sestri Meti“ — — —

„Učit se klobase delati“, dopolni zbadljivo tajnik. Kolenc ga temno pogleda in župnik je že hotel pomirljivo vmes poseči, kar nekdo potrka. Ko zakliče župnik: „notri“, vstopi cerkvenik in naznani, da čakajo botri z novorojencem.

„Zdaj pa le pojdiva!“ reče Kolenc in vstane.

„Ne, ne, kar počakajte; to bom kmalu opravil.“

Tačas se pa zabavajta sama. Po teh besedah hitro odide, da ni mogel Kolenc nič več ugovarjati.

Ko sta ostala sama, začne tajnik: „Gospod župan, nisem vas hotel žaliti poprej; povedal sem odkrito svoje mnenje. Stanko je pošteni, zapravljivec ni in lahko bi živel družino tudi s pičlim zaslužkom.“

„Pasja nogica, pomislite, da nima niti stalne službe. In Milica naj le gre za nekaj časa v Retje. Tako dobro kuhati se ne bo naučila nikjer, kakor pri Meti.“

„Jaz pa še vedno trdim, da ji ni treba hoditi, in da so klobase, ki smo jih jeli danes, ravno take, kakoršne napravi vaša sestra; klobase so klobase.“

„Per punktum, ne trdite vendar, česar sami ne verjamete,“ odvrne Kolenc, razdražen, da je na-

peljal tajnik govor zopet na prepirni predmet. A ta ni hotel odnehati in je nadaljeval:

„V klobasah, ki smo jih jeli danes, je bilo ravno toliko sladkorja, kakor v onih, katere vam je spekla sestra.“

Kolencu se je zdela ta predrznost že prehuda. Vstal je in hotel vzeti klobuk, da odide.

„Gospod župan, staviva!“ ga ustavi tajnik. Kolenca je bilo razgrela vino in jeza. „Stavim, kar hočete, da je bil v teh klobasah sladkor“, vzklikne nevoljen. „Tega vendar ne bote tajili, da vsak mesar, vsak kuhar dela po svoje. Ta dene v čeva mnogo mesa, oni manj, ena kuharica manj soli, druga nasuje več popra. Na Vipavskem pa napravljajo vse bolj po laškem načinu in dobro vem, da devajo v klobase sladkorja.“

„Jaz pa še enkrat predlagam: staviva! Če je bilo v klobasah kaj sadkorja, plačam jaz za Družbo sv. Cirila in Metoda 50 kron. Če pa Vi zmagate, date Milico Stankotu.“

„A — pustite to! To ne spada sem!“

„Zakaj ne? Tu je moja roka, — udarite, če si upate dobiti stavo!“

Kolenc ni bil danes prvič na kosilu pri gospodu župniku, ni prvič jedel klobas v župnišću. Vedel je razne kuharske tajnosti župnikove kuharice. Svest si zmage, odvrne na tajnikovo izzivanje:

„Per punktum — naj bo!“ in udari tajniku v roko. Ravno, ko je hotel poklicati kuharico, da razsodi, vrne se župnik. Tajnik mu razloži prepirno zadevo in župnik dé pol resno, pol smeje se Kolencu: „Gospod župan, to pot ste izgubili.“

„Pasja nogica, jaz izgubil? Nikdar! Pokličimo kuharico!“

Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“!

se je vračalo iz Celja, kjer so dan prej pomagali „slavnim“ celjskim policajem varovati „javni mir in red“ tako, da je kamenje letalo na Čehe in Slovence, da so nabijali slovenske rodoljube, naskakovali slovenske hiše, razbijali okna itd. — vse pod očmi in varstvom „slavne policije“!

Kakor smo že zadnjič omenili, je blizu poldrugisto čeških dijakov obiskalo razne slovenske kraje, kakor Bled, Ljubljano, Postojno in tudi Celje, da si ogledajo tudi to, sicer krasno, a zajedno najbolj razupito nemčursko mesto na Slovenskem. Vrli celjski Slovenci so se pripravljali za lep sprejem, nemčurske celjske barabe pa na lopovske čine, njihovi nizki omiki primerne. Čehi so prišli v Celje v sredo 9. avgusta ob 2. uri popoldne. Ker pa je celjska nemška sodrga mislila, da pridejo Čehi ob 10. uri predpoludne, čakala jih je ob tem času na kolodvoru velika množica ljudi in tolpa smrkolinov in najetih barab stala je tam oborožena s palicami in piščalkami, katero orožje se je brezplačno poleg pijače razdelilo med njo. Ker pa Čehov ni bilo ob določenem času, vlekla se je vsa svojat pred „Narodni dom“, da tamkaj razgraja. V varstvu celjske in celovške (!) policije tulila je sodrga in vihtela palice, da je bilo ostudno. Videlo se je, kako je vse prirejeno in videlo se je tudi, da, če bi imelo le nekaj zandarjev policijsko službo v mestu, bi te pobaline in podkupljene barabe lahko razgnali v par minutah. Silno korajžo so kazali, če se je posamezen Slovenec prikazal, ker so vedeli, da so pod dobrim varstvom policije. Tako je ta tolpa napadla dr. Dečka, ki je prihajal v „Narodni dom“. Seveda, da so napadenega branili Slovenci. A policija, mesto da bi prišla napadalce, je aretirala branitelje. Proti poludne raztepla se je sodrga po raznih krčmah, da se napije korajže za popoldne, med tem pa je policija slovensko trobojnico in cesarsko zastavo s silo odstranila z „Narodnega doma“.

Ob 11. uri so na pokopališču odkrili spomenik pokojnemu slovečemu slovenskemu jezikoslovcu dr. J. Oblaku. Govori so bili prepovedani.

Ob pol 2. uri popoldne pripeljali so se Čehi. Mnogostevilni, na kolodvoru zbrani Slovenci pozdravili so češke brate z navdušenimi „Na zdar!“ in „Živio!“-klici. — Pred kolodvorom pa so se zbrale tolpe najetih barab in še več smrkvcev. Mnogo je bilo navzočih nemških dijakov, ki so se pripeljali iz Gradca in Celovca v Celje, samo, da tam razgrajajo in tako „rešujejo nemštvo“. — Ko so zagledali Čehe, začelo je vse grozno kričati. Cel čas med potoma kričala je in psovala z raznimi psovki podkupljena, pijana svojat in nahujskana sodrga češke goste. A kot v resnici izomikani ljudje vedli so se češki gostje hladno in mirno in niti frčanje kamenja jih ni spravilo iz ravnotežja. Gostje so se podali na to v „Narodni dom“. Tu jih pozdravi dr. Sernek najpristrčneje, na kar se mu zahvali dr. Hynek.

V „Narodnem domu“ se je vršilo vse po vsopredu. Bil je banket, pri katerem so se govorniki spominjali seveda zlasti škandalov, katere so „olikani“ nemški meščani ravnokar priredili.

Proti večeru odšli so Čehi s Slovenci na Stari grad. Tamošnje razvaline so pa Nemci za ta dan zaprli, da bi tujcem ne bilo mogoče, ogledati si raznih znamenitosti. Ko so se zvečer vračali, je

„Ni treba“, odvrne župnik, „berite to-le.“ Izvleče iz žepa pismo in je pomoli Kolencu. Ta pogleda pisavo in se zgane. Pismo pa se je glasilo: „Prečastiti g. župnik! Vsa rodbina Vam želi h godu srečo in zdravje. Prosim, sprejmite te kolone! Naj Vam prav dobro teknejo! Z najodličnejšim spoštovanjem Meta Lokar.“

„Vraga, to ni nobena stava! Per punktum, to je zarota zoper mene, in ni lepo, gospod župnik, da celo Vi pomagate.“

„Prosim, g. župan, meni ne očitajte ničesar! Dosedaj mi je bila vsa nakana čisto neznana. Gospod tajnik mi je le velel, naj vam ne povem, da sem dobil klobase iz Retij, kjer se še včasih kdo spomni mene, bivšega retiškega kaplana. Ker se mi je zdela njegova želja čisto nedolžna, da nisem dalje popraševal, zakaj naj to zamolčim.“

„Dà, jaz sem vzrok,“ povzame tajnik. „Storil sem pa vse iz najboljšega namena, ker mi je pri srcu ravno tako sreča Vaše hčere kakor mojega prijatelja Potokarja.“

Kolenc ni vedel, kaj bi rekel na to. Zakaj se brigata tajnik in župnik za srečo njegove hčere? Ali iščeta dobička? Smešno! Škode ali vsaj zamere se morata bati. Torej? — Torej govorita zares iz srca in njun namen mora biti dober, prav dober! — In Stanko? Ali mu more očitati, da je mož, ki ne bi mogel osrečiti svoje žene? Ne! Priznati mora, da je plemenit mladenič, kojemu naj bi bila vrgla sreča le še polno možno denarja v naročje, in bil bi zet, da si ne moreš želeči boljšega. In samo zaradi denarja naj odreče Stankotu roko svoje hčere, edine hčere, ki bo morebiti radi

zopet letelo kamenje, debelo kakor pest. Nemci so žvižgali, kričali, tulili, kakor da bi bili znoreli. To niso ljudje, tako nizkotno, nečloveško je njih obnašanje. Čehi in Slovenci so se jim pomilovaje smejali. Slovencev je bilo več ranjenih. Ko so se vrnili, naskočili so Nemci „Narodni dom“. Kamenje je letelo, šipe so potrte. Vojaki so morali na pomoč. Dve kompaniji domobrancev odstrani sodrgo ter zapre ulico k „Narodnemu domu“. Sedaj je mir, a Nemci, katerim je šla policija na roke, nikakor niso odnehali. Policija Nemcem-napadalcem ni skrivila niti lasu, pač pa zapirala Slovence, ako so se — branili! Zvečer je bila v „Narodnem domu“ veselica s petjem, godbo in plesom. Med tem časom je bilo vse divje okoli naše krasne narodne palače. „Tevtoni“ so vpili in zmijali. Če se je kak Slovenec pokazal na ulici, ga je nemška druhal napadla s palicami in pestmi. Razgrajalo se je silno, Čehi so morali prenočiti v „Narodnem domu“. Okrajni glavar je celo hotel, da bi morali odpotovati Čehi, kedar bi on hotel. Opomniti moramo, da so se posebno lepo vedle celjske nemške „device“, ki so kazale Čehom svoje suhe zadnje strani, svoje dolge jezike itd. Celjska sodrga, kateri so iz vseh nemških krajev Štajerske, celo iz Gradca, prišli nacionalci na pomoč, je predrta večkrat kordon (vrste) policije. Slovincem je sodrga prav brez skrbi pobijala okna. Tekla je tudi kri.

Ponoči so v bližini „Narodnega doma“ Nemci s poleni in noži napadli učitelja Gostinčarja iz Griž. Branil se je, a ker si ni mogel drugače pomagati, ustrelil je Gostinčar z revolverjem ter je zadel trgovskega potnika Polanca pri Woggu pod levo oko in v prsi. Gostinčarja bi bili Nemci skoro ubili, tudi njegovega spremljevalca, solicatorja Bolho, so surovo pretepali. Ubili bi oba, da se nista branila z revolverji. Druga krogla je zadela nemškega delavca Grabnerja v nogo.

Čehi so v četrtek 10. avgusta odpotovali iz Celja. Šli so v družbi Slovencev od „Narodnega doma“ po predpisanem potu v senci bajonetov na kolodvor. Podivjana druhal že tedaj v svoji nemoči ni več samo vpila, nego tulila je kakor divje, krvi žejne zverine. Iz oken so Nemci pljuvali na Slovence. Sploh pa so bili tudi videti med temi podivjanci obrazi, vredni vsake svetovne razstave. Tako praznih, zlobnih in divjih obrazov je malo kje videti. Tu pač lahko človek izgubi vero na vsako plemenitost človeške duše. Dvignjene palice, kamenje, jajca in drugi taki dokazi „nemške kulture“ so spremljali Čehe vso pot. Letelo je kamenje ter ranilo češkega visokošolca Jahna. Nemci so naskočili potem „Narodni dom“, a Slovenci so jih odpodili. Slovenskega komija Vrečka so Nemci po odhodu Čehov pobili na tla.

V noči od 10. na 11. t. m. je demonstrovala na stotine broječa druhal pred „Narodnim domom“, prepevala izdajske pesmi, potem šla do farne cerkve, kjer je v opatiji in kaplaniji pobila okna, potem je tulila naprej do dr. Sernečeve hiše, kjer so mu vsa okna z debelim in težkim kamenjem popolnoma razbili. Hiša je taka, kakor razvalina; stekla, kamenja in opeke je bilo na kupe. Policija je bila zraven, a ni branila napada, čeprav je dr. Sernek nameravani napad že prej naznanil. Nemci so bili oboroženi z noži in vpili so „ubijte slovenske pse!“

tega nesrečna vse svoje življenje? Vzrok njene nesreče pa naj bo on — njen oče?!

Kolenc je strmel pred se in vrtel kozarec med prsti. (Konec prihodnjic.)

O pijanosti.

Na jutrovem pripovedujejo staro bajko o hudem duhu, ki se je prikazal nekemu možu in mu pripustil, naj si izvoli izmed treh grehov krive prisege, očetomora in pijanosti. Mož si je izvolil zadnji greh, ker ga je imel za najmanjšega; ko pa je bil postal pijanec, je tudi po krivem prisegel in je umoril svojega očeta!

Pijanec krade čas in vse darove, ki mu jih Bog dá; on okrade ženo in otroke, ubožce in državo.

Aleksander „Veliki“ je ubil svojega najboljšega prijatelja, ko je bil pijan.

Smešničar.

* (Čegavo je?) Mlada vdova si je vzela na novo moža, z žejnim glom pa brez premoženja. Kmalu sta torej v dolgéh in ko pride beri rubit, popiše vse, kar najde pri hiši in če še vpisati tudi sviné, ko ga zagleda na dvorišču. „Nikar, gospod,“ upije v tem žena, „nikar; svine ni nje-govo!“ — „Čije pa je tedaj?“ vpraša berič. „Moje“, odvrne žena, „moje je, pa iz prejšnjega zakona.“

„Hoch Alldeutschland!“ in druge take — „znamenite“ izreke. Napravili so pravo slavnost, pri kateri so se hvalili svoje „zmage“. Po mestu je vladala prava revolucija in noben Slovenec ni bil varen življenja. Vkljub vsem izgredom, ki so se, kakor rečeno, godili pred očmi policije in pri katerih so Nemci postopali prav nezaslišano, je bil zaprt — eden Nemec, a 20 Slovencev! Večino Slovencev so morali takoj zopet izpustiti. Med Slovenci so bili krvavo ranjeni: gg. učitelj Gostinčar iz Griž, odvetniški solicator Boyha, tajnik Rajher, uradnik Kač iz Žalca, urednik Beg, medicar Pokoren, Perdan, dva župnika, sodnik dr. Krančič, dr. Šuklje, dr. Dečko, poleg mnogih drugih.

Toliko o dogodkih 9. in 10. avgusta, ki ostanejo trajna sramota za nemške meščane „nemškega“ Celja. Ščuvalno in grdo so poročali o onih dogodkih nemški listi, zlasti nacionalni. Hvalili so naravnost zločine in surovosti, katere so vpirajali v Celju njihovi privrženci. Ponašali so se, da so tako nesramno, kakor navadni divjaki, napadali Slovence, pobijali jih in uničevali njihovo imetje. — Slovenci pa so bili one dni takorekoč brez vsega varstva, izpostavljeni vsem napadom Nemcev! Izgredi in napadi so bili pripravljeni od nemške strani že dolgo poprej!

Češki visokošolci niso prišli v Celje h kaki narodni slavnosti ali h kaki narodni manifestaciji, marveč samo na obisk — a že to je bilo dosti, da so jih prav po tolovajsko napadali! Da je bilo vse umetno prirejeno, — to kažejo najbolj poročila samih nemških listov! Iz teh mora vsakdo videti, da Nemci so bili napadalci, oni so iz besnega sovraštva do Slovanov uprizorili divje izgrede in poboje in oni so zato izključno odgovorni za vse, kar se je one dni godilo v posilinemškem mestecu ob Savinji.

Omenili smo že, kako so nasprotni listi poročali o celjskih dogodkih, kako so zavijali in se lagali! Za njimi pa tudi ne zaostajajo takozvani konservativni listi in tudi „Kärntner Zeitung“, ki tako rada išče podpore ravno pri koroških Slovincih, nam je dala tudi ob tej priliki pošteno — brco! Ti listi pišejo na podlagi nemško-nacionalnih poročil in tako pridejo do zaključkov, ki resnici naravnost nasprotujejo. Zlasti napadajo poslanca dr. Ferjančiča, katerega govor so nacionalni listi naravnost zavili in popačili, kar je razvidno iz njegovega popravka. A o tem popravku „Kärntner Zeitung“ ne črhne niti besedice! Ali je to pošteno? Nemškonacionalni listi poročajo na široko o izgredih Nemcev, o njihovem početju, ko so napadali Slovence in poškodovali njihova imetja; a oni listi, in ž njimi tudi „Kärntner Zeitung“, nimajo zato niti ene grajalne besedice! Nemci so poklicali svoje privržence iz Gradca in drugih mest v Celje na pomoč; že davno prej so njihovi listi ščuvali zoper Čehe in Slovence, — ali so potem ti in zlasti dr. Ferjančič krivi izgredov? In zakaj oni listi popolnoma zamolče, da so imeli izgredi v Celju povsem protiavrstrijški značaj, da so Nemci povsod kričali „die Wacht am Rhein“ in izzivali s klici, obrnjenimi naravnost na cesarja, da so napadali cerkev in duhovnike s kamenji itd. itd. Ali so tega tudi krivi Slovenci? — Zakaj to zamolče!

Lepo tako pisarjenje gotovo ni, in pravičeno tudi ne; kaže, kako malo tudi oni, ki se tolikokrat sklicujejo na svojo „pravičnost“, poznajo in marajo poznati naše razmere!

Dopisi prijateljev.

Kronski darovi za velikovško „Narodno šolo“. V „Miru“ štev. 11., 13., 17., 19. in 20. t. l. izkazani zneski v skupni svoti 593 K odposlani so bili dne 19. julija t. l. v korist velikovške šole družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. — Hranilnica in posojilnica na Suhi 10 K. — Gospod bogoslovec Jožef Dobrovec nabral na novi maši č. g. Šimena Mikeln-a 30 K. — Na novi maši č. g. Jer. Pšeničnika nabrala gospodična Micika Edelman v Libeličah 25 K 64 b. — Julij Ivanetič, trgovec v Celovcu, 2 K. — Kronski dar za „Narodno šolo“, kojega je nabral bogoslovec g. Vinko Poljanec na primiciji č. g. Alojzija Mlinarja v Šmihelu nad Pliberkom, 50 K. — Bogoslovec Fran Neubauer na Mirni poslal nam je 6 K 60 b, kateri znesek je bil nabran v veseli družbi na Jezerskem s tem-le geslom: „Kdor posveti se domovinski službi, ta se nikakor ne kesá, — če za srce iz „lecta“ naši Družbi — dve kroni ali štiri dá.“ — Iz nabiralnika Višarijskega kapitelja 10 K. — Blaže Ranc, poštni uradnik v Pontablu, 1 K. — Karol Hrabá, župni upravitelj na Jezerskem, nam je poslal 6 K, katere so zbrani Čehi pri mizi „pri Stulerju“ na Jezerskem med seboj nabrali. Živel! — Vkup 141 K 24 b. — Živel! nasledniki!

Iz Grebinja. (Drobne novice.) Ni davno, odkar je kmetica blizu Kloštra butaro drobnih drv na ognjišče položila, in da bi se na žrjavici lahko vnela, je z roko butaro potlačila. V tem hipu čuti, da jo je zbodlo nekaj v prst. Ko roko proč potegne, visi na prstu gad, ki se je tako zagrizel, da ga je nesla na dvorišče in ga še le tam otresla. Žena umije roko v potoku, ki mimo teče, in dali so ji žganja piti. Ali roka začenja otekati. Bili so ljudje vendar toliko previdni, da so ženo peljali v Grebinj k zdravniku, ki jo je srečno rešil smrti. Ženo pa roka še tako boli, da jo težko rabi. Kaj takega se pri nas še ni zgodilo, odkar stari ljudje pomnijo. — V četrtek 20. julija so pokopali kme-

tico iz Št. Jakoba, ki je naglo umrla. Popoldne je še žela, čez noč jo hudo prime in ni več doživela belega dne. Ker je tako naglo umrla, je prišla komisija iz Velikovca in je zdravniško preiskala, kaj je vzrok smrti. Govorilo se je, da je ženo zadela srčna kap, ker je bila zelo debela. Hudovali so se pa ljudje, ker se je zdravniška preiskava vršila na prostem na pokopališču v Kloštru, da so ljudje lahko gledali, kako so ženo parali. Tik pokopališča so pa tudi stanovanja, iz katerih se je lahko videlo, kaj se godi. Ljudje so bili zelo nejevoljni, da se ta reč ni opravila v mrtvašnici. — Blizo Kneže je gozd v hribih, iz katerega vozijo les za zgradbe. Prišli so Kranjci iz Notranjskega, da opravljajo težko delo. Vožnja pot je tu pa tam zelo strma, in pripetilo se je dne 21. julija, da je mož prišel pod kolo. Poškodovano ga je tako hudo, da je koj umrl, ko so tovariši, ki tudi vozijo les, prišli k njemu. Pripeljali so umrlega v Grebinj, kjer so ga tudi spodobno pokopali. Umrl je vdovec, doma iz Cola na Notranjskem, star kakih 30 let in je zapustil enega otroka. Njegova mati, kateri so brzojavili, je prišla k pogrebu.

Iz Blata pri Pliberku. (Imamo župana!) Ne vemo, zakaj se naši občinski očetje celo tako bojijo županske časti, med tem ko drugod — posebno nemškutarji — tako hrepenijo po njej in se tako oklepajo in držijo županskega stola, kakor neka žival kože. Pri nas pa temu ni tako. Vsaki novoizvoljeni župan je do sedaj že z nevoljo prevzel izročeno mu čast in je po preteku treh let že težko čakal, da bi se iznebil butare, katero je tako nerad nosil in tako je prišlo, da smo imeli do sedaj vsake tri leta drugega župana, kar pa nikakor ni v prid občine; kajti pri ogromnih poslih, ki so sedaj županom izročeni, ko se od njega vse mogoče in nemogoče stvari zahtevajo, je treba, da sedi na županskem stolu cel mož, ki ima kaj poguma, ki je v občini izročeni delokrog izkušen in izveden, ki ne zna samo se gospodski klanjati, ampak ki se tudi upa tej svoji pravici in moč pokazati; katere lastnosti pa niso vsakomur dane in če je sicer še tako pošten in vsega spoštovanja vreden mož. — Rekli smo, da se pri nas občinski možje županske časti bojijo. No, dne 4. julija t. l. na novo izvoljeni župan (sicer krepek in pogumen mož) se je iste celo tako zbal, da je hitro drugi dan po izvolitvi pobral svojo sila in kopita in jo pomahal naprej v daljni svet. Zaradi tega so bili občinski odborniki zopet na dan 8. t. m. sklicani, da izvolijo novega župana in res so si izbrali istega v osebi vrlega in značajnega narodnjaka Valentina Kac-a p. d. Vožank-a iz Doba, tako da smo mogli ta dan vslikniti: „Imamo zopet župana“. Mi čestitamo občini k tej izvolitvi; gospodu Vožanku pa želimo, naj bi si izbral pri nastopu sicer sitne, odgovorne, težke pa častne službe za geslo: „Korajža velja!“ Naj ostane vedno in povsod mož neizprosni, mož jeklen; naj deluje vedno in povsod v prid občine, pa naj tudi varuje na vse strani slovenski značaj občine. Vsega mogočnega pa prosimo, naj bi ga nam ohranil pri moči in ljubem zdravju na čelu občine ne samo tri leta, ampak desetkrat toliko let. K temu Bog pomagaj!

Iz Prevalj. (Nesreča.) Dne 1. avg. vozil se je tukajšnji gostilničar g. K. Ellmayr z voznikom g. Trobejem iz Pliberka čez Homberg domov. Na klanec se je na vozu nekaj utrgalo, konja sta se splašila in voz se je preobrnil. G. Ellmayr je padel pod voz, in je težko poškodovan; zlomljenih je troje reber in izpahnjena leva noga. Trobej je padel med konja in je tudi poškodovan na nogi. — V Šmihelu nad Pliberkom je nek znani kolesar tako spretno skočil s kolesa, da si je nalomil križ ter moral nekaj dnij ležati.

Izza Peco. (Šola.) Zadi za Peco — kako zarobljeni ljudje so neki tam, saj nimajo šole, morajo biti čisto zabiti in neumni? Ko je v našem času toliko vpitja zaradi šole, kakor bi moglo priti zvečanje samo iz šole, bo umestno, da enkrat — sedaj pa še ne — sporočimo, kako je bilo nekdaj s šolo tu v zgubljenih gorah. Danes le to povem, da je v župniji sv. Jakoba izmed 430 ljudij 40 udov vpisanih v družbo sv. Mohorja. To je dokaz, da so tu pa tam bolj zarobljeni ljudje v dolini, vkljub šolam. Na 10 ljudij pride blizu eden, ki ima družbine bukve pri nas. Ako bi liberalci ne bili skrbeli le za šolo (seve v svojem duhu), ampak tudi za blagostanje ljudstva, bi se štel v mnogih farah več Mohorjanov, tudi pri nas, če bi se deset kmetij ne bilo grofu prodalo. „Šola in omika“, tako so znali vpiti liberalci, a pod njih komando smo dospeli tja, da mnogi kmetje niti goldinarja ne morejo dati za izomiko na leto. Pa tudi ne vemo, da bi liberalci naše družbe podpirali. Mogoče jim je še jako neljubo, če so Slovenci tako premožni, da si morejo „Mir“ naročiti, se v družbo sv. Mohorja vpisati in slovenske knjige kupovati. Ako bi drugi nič ne bili delali, kako bi bilo z našo omiko? — Župnik za Peco nekje je pred štirimi meseci poslal prošnjo na okrajni šolski svet v Velikovcu, naj mu povrne stroške, katere je imel za

šolo, ki jo je imel dve zimi zastoj, in vprašal, ali bi ne hotel šolski svet kakšne učne pripomočke dati. Pa ni bilo odgovora do sedaj. Da za izomiko ljudstva gotovo vneti šolski svet prošnje ni takoj zavrgel, se vidi iz tega, ker je šolski nadzornik popraševal okoli, — a vprašal je tudi, če ne uči župnik morda — slovensko? — Srebrnina mora imeti štempelj; če ni štemplja, ne velja nič. — Omika je menda tudi „štempljana“. Ljudje, ki blaga, namreč prave omike, ne poznajo, gledajo le na štempelj, t. j. nemščino; če tega ni, se kar reče: a, ni nič!

Dodatek. Ko je bil dopis že postavljen, smo izvedeli, da je omenjena prošnja rešena, in sicer ugodno!

Izpod Jerberga pri Št. Ilju. (Nova maša.) Lepa, pomenljiva slavnost je bila v nedeljo 6. t. m. na prijaznem Jerbergu; slavnost, ki je Jerberg pač še doživel ni. Obhajal je tam svojo prvo sv. mašo č. g. Maierhofer, sin znanega vzornega kmeta-poštenjaka in korenjaka. Bila je to slavnost v pravem pomenu besede. Lep kraj, krasen dan in svečana slovesnost združili so se med seboj, da skupno tem bolj vplivajo in delujejo na občutna človeška srca, da jih popolnoma obvladajo in si jih osvojijo. — Veličasten je bil spreved od hiše novomašnika do cerkve vrh visokega hriba, pomenljiva in poučna pa pridiga, ki jo je imel č. g. župnik M. Ražun. V krepkih, jedrnatih in navdušenih besedah je slikal govornik težavno nalogo duhovnika ter je spretno in ognjevito risal in kazal zlobno delovanje sovražnikov proti duhovskemu stanu, prihajajoče iz sovražstva do resnice, iz zavisti in nevošljivosti, iz nevere v Boga in v neumrjočnost človeške duše. Pozorni obrazi in solzne oči so pač pričali dovolj, da so prepričevalne besede, kipeče iz blagega srca govornikovega, našle tudi pot do src neštete množice, ki se je zbrala in gnetla krog bele cerkvice. Močno so pretresli besede vsakega, ko je z vzvišenim glasom pozival mladega duhovnika, da naj srčno hodi trnjevo pot, ki si jo je izvolil, in da naj vstraja v boju za dušni blagor vernega slovenskega naroda. — Nato je daroval slovesno č. g. novomašnik Bogu najdražji dar — svojo prvo sv. mašo. Pobožna množica je bila zatopljena v gorečo molitev, po cerkvi je odmeval glas mile pesmi, vzdigujoč se proti nebu Bogu v čast in hvalo, zunaj pa so grmeli topiči, oznanjujoči daleč naokrog, kaj se godi v tem slovesnem trenutku. Po svečanem opravi bil je na lepem novomašnikovem domu običajni obed, ki ga je priredil mnogoštevilnim povabljenim gostom novomašnikov oče. Govor se je tu vrstil za govorom, napitnica za napitnico, resne in šaljive, učenih gospodov, pa tudi priprostitih kmetov, vmes pa se je razlegalo veselo slovensko petje. V svojem veselju pa nismo pozabili tudi drage domovine in smo ji „položili na oltar“ 17 gld. za ljubo nam slovensko deco. — Bile so to res krasne, lepe ure, ki nam bodo ostale vedno v lepem spominu. Vsem pa, ki so v to pripomogli, prav iskren: Bog Vam plati!

Eden izmed srečnih.

Iz Črešenj ob Zilji. (Samomor.) Dne 4. avgusta t. l. doživeli so Črešnjani prežalostni dogodek, da enakega ne pomni nikdo sedaj živečih. V Hrbljah se je usmrtil namreč posestnik Janez Jost p. d. Sluga. Prišel je bajé iz gostilne večer domú precej napit od smradljivega žganja in se je nekaj s svojo ženo sprekarjal. Ta je šla v drugo sobo k počitku, da bi se izognila nepotrebnemu pričkanju s pijanim možem. Vendar kakor grozno je presunilo njeno srce, ko je v jutro našla svojega soproga visečega nad posteljo zadržanega s hlačnim pasom (jermenom)! Jok in stok, ihtenje in nepopisna žalost vstopila je v to nesrečno hišo, zakaj gospodar je preminol in sicer s tako grozovito smrtjo. Slučajno je prišel mimo nesrečne hiše orožnik, ki je še le rešil obešenca od usodepolnega jermena in ta grozni dogodek naznanil oblastvom. Samomorilec povzročil je nepopisno žalost celi hiši in mnogoštevilni zlahti, ki so vsi poštenega zadržanja in kot pravi značaj nedotakljivi. Naj bi ljubi Bog vlil v srce prežalostne in potrte soproge in štirih neoskrbljenih otrok kmalu svojo tolažbo in moč.

Iz Solčave. (Umor.) V nedeljo, dne 23. julija, se je zgodilo v planini nekaj zelo žalostnega. Zgodilo se je zjutraj okoli petih, izvedeli smo še le zvečer, pa še ne za gotovo in bila je strašna razburjenost. Razjarjeni smo popraševali: Od kdaj smejo loveci ljudi streljati? Ljudje zelo težko čakajo obsodbe, kaj se bo z zločincem zgodilo. Todi še nismo vajeni na umore, da bi človeka ustrelil kdo kakor kakšno zverino. — Ustreljeni je bil našinec, ubog bajtar z ženo in 5 še malimi otroci, še ne star. Bil je priden človek, ni se nič hudega slišalo o njem. Puško je nosil, ker je bil občinski lovec. Delal je v gozdu. Tisto nedeljo je bil, tako je mnenje, namenjen v Solčavo v cerkev, pa ga je videl gozdar grofa Thurna Stern iz Železne Kaple, človek kapelske rodovine, o katerem se različno govori in ki nikdar ne hodi v cerkev. Ta je ustrelil

kmeta v stran. Ležal je mrtev na naši strani, a spravila ga je sodnija in žandarmerija v Kaplo, kjer so ga 25. julija pokopali, ko ga je pregledala komisija, ko je bila tudi kraj zločinstva ogledala. Zakaj se k nam ni naznanila stvar? Kdo bo skrbel za otroke? Ali bi ne imeli grofovski gozdarji tudi v cerkev hoditi ob nedeljah? Potem bi imeli boljše srce in bi kaj takega nad ubogim nedolžnim človekom ne mogli izvršiti.

Novičar.

Na Koroškem.

(„Bauerntag“ v Žabnicah.) Z velikim bobnom in uprav židovskim besedičenjem vabi „Bauernzeitung“ svoje pristaše na „Bauerntag“, ki se ima vršiti dne 20. t. m. v Žabnicah. Kaj se je vršilo na shodu istega nemčurskega društva na Čajni, kako drzno je zavijala „Bauernzeitung“ resnico o njem, o tem je „Mir“ natanko poročal in ni, da bi izgubljali več besed o tem. Še hujše ima biti v Žabnicah! Omenjeni list namreč piše, da se imajo pri Pušču zbrati vsi nemško-nacionalno-bauernbundarski „bogovi“, začeni od dr. A. Lemiš-a do Černik-a, od K. Ghon-a, — do samega — M. Oraša, ki je na Čajni znal tako vrlo — držati jezik za zobmi! Imenovani listič trdi, da je občinski odbor na Žabnicah povabil tudi posl. Grafenauer-ja na shod v Žabnicah. Poznamo predznost nasprotnikov; ali jim pa vendar še ni zadosti bridkih resnic, ki jim jih je povedal in zabrusil pod zobe Grafenauer na Čajni?! Vemo, da se bo v Žabnicah kakor na drugih „Bauerntagih“ zbrala vsa „bauernbundarska“ garda od blizu in daleč, samo — kmetov ne bo blizu. Vemo, da bodo govorniki prežvekovali stare čenče, — zato vemo tudi, kaj pomeni „Bauerntag“, in naj se potem „Bauernzeitung“ — laže, kakor hoče!

(Nepotrjen zakon.) Cesar ni potrdil zakona o prenebradbi volilne pravice za občine, kakor jo je sklenil naš deželni zbor v zadnjem zasedanju. To je torej zopet delo naših nacionalcev, ki na Najvišjem mestu ni dobilo potrjenja! Kdor sliši one gospode na shodih, kdor bere njihove liste, bi moral misliti, da so nemško-nacionalni gospodje v našem deželnem zboru samo modrijani, proti katerim so modrijani starih časov same — ničle, da so oni vzeli vso znanost itd. v zakup, a njihova dela in — nepotrjeni zakoni — kažejo drugače!

(Deželna hipotečna banka.) Pri srečkanju dne 5. avgusta so bile izžrebane sledeče srečke: po 1000 gld. štev. 596, 603, 666; po 500 gld. štev. 28, 158; po 100 gld. štev. 26, 46, 95, 267, 286, 300, 368, 502, 589, 645, 731, 771; po 50 gld. štev. 4. Te srečke se izplačajo šest mesecev po žrebanju, t. j. 1. februarja 1900. — Od prejšnjih izžrebanih srečk se še niso vzdignile: po 1000 gld. št. 56, 57, 190, 507; po 500 gld. štev. 192; po 100 gld. štev. 6, 44, 161, 272, 297, 315, 318; po 50 gld. št. 18.

(Drobiž.) Pri Bistrici na Dravi je vlak povozil žensko Stravs, kateri se je bilo zmešalo in ki se je vrgla pod vlak. Bila je na mestu mrtva. — Kneippovo zdravilišče, katero je napravil gosp. župnik dr. Amšl na Jezercu pri Vetrinju, se je otvorilo dne 18. t. m. — V Krki je utonil kovač L. Schrottmüller.

Po drugih slovenskih deželah.

(Národne slavnosti.) Petindvajsetletnico prve dijaške „Besede“ slavili so v Žalcu dne 13. t. m. Pri tej priliki so se zbrali celjski osmošolci iz leta 1874. in mnogobrojni drugi udeleženci iste prve „Besede“ slovenskih dijakov, kakor tudi slovenski stenografi. Na vsporedu je bila sv. maša, stenografsko zborovanje in veselica z zanimivim vsporedom. — V Konjicah so dne 15. avgusta slovesno ustanovili slovensko čitalnico, ki je za tamošnje Slovence velikega pomena. — V Selcu pri Škofji Loki so dne 13. t. m. slovesno blagoslovili zastavo pevskega društva „Ratitovec“. Slavnosti se je udeležilo i več sosednjih društev in mnogo ljudstva. — Dne 15. avg. je bilo blagoslovljenje zastave pevskega društva „Nada“ v Karlovcu. Krščansko-socijalna zveza v Ljubljani je poslala k slavnosti 50 odposlancev z zastavo.

(Naskok na medmurske Slovence in Hrvatce.) „Domovina“ piše: Mažarom se zdi sedanje pomažarenje medmurskih Slovencev in Hrvatov prepočasno. Med tem ko dela poseben odsek v imenu ogerskega naučnega ministra načrte za ločitev Medmurja od zagrebske nadškofije, se je ustanovilo v Dolnji Lendvi pod pokroviteljstvom kneza Nik. Eszterhazy-ja društvo za pomažarenje medmurskih Slovencev in Hrvatov. V to svrhu hoče društvo v vseh župnijah ustanoviti mažarske otroške vrte. Hrvatje iz kraljevine in obmejni štajerski Slovenci bodo morali posvetiti več pozornosti prekmajnim bratom.

(Iz Trsta.) Tržaški namestnik potuje po tržaški slovenski okolici v družbi najzagrizenejših Italijanov. Slovenski okoličani so se začeli otesati vsake bojazni napram grofu Goëssu ter mu ponekod prav odkrito zabrusijo v obraz, da ne pozna težen slovenskih kmetov ali pa jih poznati neče. Pa ne da bi bil slovenskim odličnjakom hvaležen za pouk o resničnih razmerah, še odurno in prezirljivo jim je odgovarjal. Bomo videli, kdo se bo poprej umaknil, slovenski domačini ali grof Goëss. Pri taki priliki se je celo izrazil spremljevalec grofov, da laški magistrat skrbi za Slovence prav „očetovsko“. Ne vemo, ali se hoče gospoda iz Slovencev norčevati, ali je pa tako — recimo — zaslepljena! — Slepac Millatovich je poneveril 24 tisoč goldinarjev občinskega denarja in potem popihal v Ameriko. Preiskavo so začeli, ko je bil že srečno odnesel pete.

(Drobne novice.) V Mariboru je dné 9. avgusta branjanka Ana Šolc umorila po kratkem prepirlu svojega moža, da ga je dregnila z nožem med pleča. Mož je bil pri priči mrtev. Ženo so zaprli. — Griža vlada med konjištvom v Mariboru. Vojaki in konji so okuženi. Nalezljivost povspušuje in posreduje brčkone voda, zaradi česar je vojaštvo zapustilo vojašnico ter stanuje sedaj pod milim nebom na Tezni. — V ljutomerskih vinogradih se na trtah prikazuje plesnoba. — Pobrezani pri Mariboru dobijo nemško šolo. Sedaj bodo tam fige rastle na trnju. — Mlada nečloveška mati je v Krškem svoje nezakonsko dete vrgla v stranišče, kjer je je našel žandarm še živo, a umrlo je takoj po krstu. — Dnó 5. t. m. je pogorela vas Vrhpolje v kamniškem okraju. Goreti je začelo pri posestniku J. Gašperlinu, a ogenj se je vsled velike suše hitro razširil tudi na sosednja poslopja. Škode je nad 11.000 gld. — V Kobaridu na Goriškem začne dné 1. novembra t. l. poslovati novoustanovljena okrajna sodnija.

Križem sveta.

(Wolf jo je skupil.) Dnó 6. avgusta je imel pretepaški poslanec Wolf zaradi neke razžalitve dvoboj z nemškim poslancem Křepekem. Wolf jo je pošteno dobil. Težko ranjen v obrazu mora sedaj ležati, a njegovi pristaši žalujejo, ker je mojster vseh nemških pretepačev našel še večjega mojstra. Nemškemu národu pa se mora častitati, da ima toliko izbornih — pretepačev!

(Nov denar.) Kmalu dobimo nov papirnati denar v kronski veljavi. Razun takega pa izidejo tudi srebrni petaki po pet kron. V promet pride tega novega denarja za 64 milijonov kron.

Največa muka današnjega časa je cela armada živčnih in srčnih bolečin, želodčnih bolezni, pomanjkanja krvi, bledolčnosti itd., katerim so jele poganjati korenine že v otroški dobi v vznemirljivih pijančah, kakor so vino, pivo in prav posebno bobova kava, katera tako zelo škoduje našim živcem in povzroča srčne hibe. Nobena hišna gospodinja, zlasti nobena mati, bi ne smela dajati mladim ljudem pri hiši bobove kave. ako enkrat spozna ta dokazani vzrok poznejših bolezni. K sreči je pa sedaj mogoče, mesto bobove kave privaditi se Kathreiner-Kneippovi sladni kavi, katera ima duh in okus po bobovi kavi, in katero se lahko in brez težave vpelje v blagor cele družine. Sprva naj se upotreblja tretjina Kathreinerjeve sladne kave kot primes k dvem tretjinam bobove kave, pozneje pa vsake bobove kave pol, se smeljeta obe skupaj in se pripravi kava na običajen način prav skrbno. Nenavadno dobri, prijetno mili okus bode gotovo vsakega iznenadil. Toda dolžnost, nujna vestna dolžnost je, otroke ne več vaditi na bobovo kavo. Skuha naj se jim prav močno Kathreinerjevo sladno kavo in naj se jim jo dá, kakor navadno, z mlekom in sladkorjem. Pravo veselje bode gledati, kako izvrstno ugaja malim ta kava, kako pri tem cvetó in rastejo. Toda tudi bolniki in slabotneži, kadar se enkrat privadijo čisti Kathreinerjevi kavi in njenim posebno dobrodejnim učinkom, jo pijo vedno rajši. Pri njih kakor pri otrocih je to dokazala že tisočera izkušnja. Vážno pa je, da se rabi vedno „pristni Kathreiner“ v znanih izvirnih zavitkih.

Gospodarske stvari.

Kako divjake vzrejati?

Sadjar mora pred vsem skrbeti, da dobó krepkih, zdravih divjakov. Če ti niso zdravi, dovolj močni, dobro zakoreninjeni, ne premladi, ne prestari za požlahtnjevanje, ne dobimo nikoli lepih in visokih dreves. Podloga razumnemu sadjarstvu so dobri divjaki. Te vzrejamo najbolje iz semena. Seme mora biti sveže in kaljivo, jedrce v njem pa belo in sladkega okusa, nikakor pa ne sme biti pikro in gnilobno. To velja o vseh naših sadnih vrstah. Semena nabiramo lahko, kedar pripravljamo sadje za sušilo, kedar ga tolčemo ali uživamo. Tropine treba večkrat skozi sito presejati, dokler ne ostanejo sama semena ali peške. Tropinam, katere smo sušili na peči, ne kaže izbirati pešek, ker jih je mnogo že nekaljivih. Zelo lepih in snažnih pešek dobimo, ako jih po obedih ali kedar jabolka in hruške režemo za sušenje, devamo na stran. Nekateri sejejo kmalu po prešljanju peške s tropinami vred. Tega ni svetovati, ker malokdaj se posreči delo. Navadno zvabijo tropine toliko miši, da požro vse peške. Jeseni in prvi zim-

ski čas nabiraj sadjar pešek. Da ostanejo kaljive, vložijo jih v zaboj s peskom, s prstjo ali s stolčnim ogljem plastoma, zaboj zakoplji potem 1 meter globoko v suho zemljo, da ne morejo miši do njega. Rano spomladi izkoplji zaboj in posebej peške brž, ko je vreme ugodno. Če se kažejo že cime, zadnji je čas, da posejete peške. Sploh pa so peške od krepkih in trdnih drevesnih vrst boljše mimo vseh drugih. Na suhem hranjene peške cimijo brez odeje malokdaj precej spomladi; kožica je tako izsušena, da se ne dá precej premočiti. Sedaj misli nevednež, da takšne peške sploh ne bodo cimile, ker niso hitro spomladi, gre in izkoplje semena in tako uniči vse. Zemlja mora biti za divjake dobra, sicer ne morejo tam vzrasti krepki, mladi divjaki. Sejati moramo redko, ker tako dobimo divjakov, kateri imajo mnogo korenin ter rasto hitro. Zatorej svetujemo jeseni zemljo 60 do 80 centimetrov globoko prekopati ali rigolati in pognojiti z dobrim, močnim kompostom, ki se raztrosi po vrhu. Kedar greš sejati, naredi 6 do 10 centimetrov globoke jamice po 50 do 60 centimetrov narazen. V te jamice položi peške, pritisni jih z roko in pokrij 3 centimetre na debelo s kompostom. Takšne drevesnične gredice treba potem večkrat opleti in z razredčeno gnojnico politi; to pa le tedaj, kedar so drevesa nekoliko porasla. Vlaga jim ne sme nikoli manjkati. Kdor jim hoče še bolj postreči, naj med grevesne vrstice ali sploh med nje vrže nekoliko kratkoslamnega, na pol sprhlega hlevnega gnoja. Ta ohrani drevescem vlago tudi ob hudi suši, plohe jim ne škodujejo veliko, sploh pa imajo zmerom dovolj hrane. Če smo tako ravnali, ničesar zanemarili, potem so že enoletni divjaki, ki so vsekakor več vredni nego dvoletni, za presajenje v drevesnico. Slabejša enoletna in zdrava drevesa pa treba izrjavati, ob koreninah obrezati, deblo jim prikrajšati in jih taklo presaditi v dobro rigolano in pognojeno zemljo, to pa v vrste, v katerih stojé drevesa 6 do 8 centimetrov drugo od drugega, vrste pa morajo biti narazen 60 do 70 centimetrov. Črešnje, slive, orehe kaže saditi precej, kedar so zreli odpadli.

Še enkrat ponavljamo resnico, da moramo pred vsem skrbeti za zdrave in močne divjake, ako hočemo vzrediti lepih visokih dreves, kakoršnih nam sedaj živo manjka. Divjakov je pa najbolje dobivati le iz pešek. Skrbimo torej za to. Na majhnem prostoru na vrtu vzredimo lahko vsako leto po tisoč divjakov. Ako jih pocepimo in presadimo, imamo v kratkem lepih mladih dreves. In teh smo potrebni, da stara onemogla drevesa nadomestimo z novimi, čilimi ter prazne prostore zasadimo z rodnim drevjem!

„Vrt.“

Vabilo.

— Katoliško delavsko društvo za Prevalje in okolico ima v nedeljo dné 20. t. m. po popoldanski službi božji pri Štoklu v Farni vasi shod. Delavce in prijatelje delavskega ljudstva vabi k obilni udeležbi

načelnistvo.

Naznanila.

Dr. Alojzij Kraut,

odvetnik v Celovcu,

na benediktinskem trgu št. 4., I. nadstropje.

Uradne ure so od 1/29. do 12. ure zjutraj in od 3. do 6. ure popoldne.

Ob nedeljah je pisarna zaprta.

Za porabo sadja. Za pridelovanje vina.

Stiskalnice za sadni mošt za grozdno vino

s stalno delujočim dvojnimi tiskalom in uravnavo stiskanja „Herkules“. Jamčimo za najvišjo zmogljivost, do 20 odstotkov višjo, kakor pri vseh drugih stiskalnicah.

Sadni in grozdni mlini. Stroji za obiranje sadja.

Popolne naprave za pridelovanje mošta, stalne in za prevažanje. Stiskalnice in mlini za pridelovanje sadnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, lupilce in rezalnice, najnovejše samodejne patent-brizgalnice za grozdje in rastline „Syphonla“, izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši, najbolj izvrstni in priznani najboljši sestavi

PH. MAYFARTH & Comp.

c. kr. izključlj. privilegirana

tovarna poljedelskih strojev, livarna in plavž na par.

Dunaj, II. Taborstrasse št. 71.

Obdarovani z nad 390 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Obširni ceniki in mnoga priznana pisma se delijo zastoj. — Zastopniki in prekupci strojev se iščejo.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim starišem.

V hiši je trirazredna ljudska šola; poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dné 16. oktobra t. l. Plačila 8 gld. mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

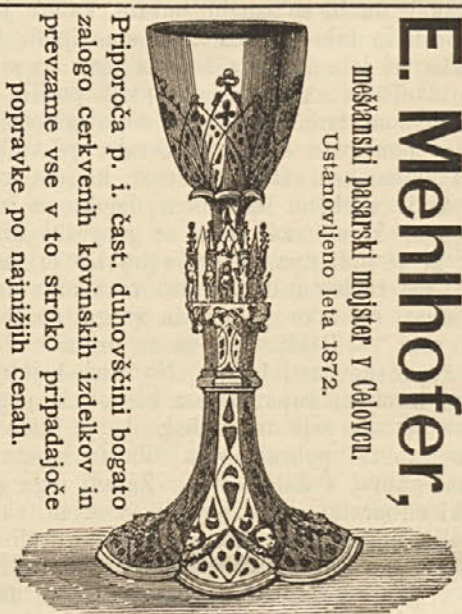
Trgovskega hlapca,

zmoglega slovenskega in nemškega jezika, krepkega in čvrstega, od 16 do 20 let starega, sprejme takoj v svojo trgovino

Jakob Petschounig,

usnjar

v Celovcu, na novem trgu šte. 4.

Matija Planko

v Celovcu, Salmstrasse št. 6.

priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

najboljših vrst črevljarjem, krojačem in šiviljam po najnižjih cenah ter je prodaja tudi na obroke. — Dalje ima v zalogi vedno na izbiro

železne blagajnice

raznih velikostij, varne proti ognju in tatovom. — V svoji delavnici popravlja po nizki ceni vsakovrstne šivalne stroje in kolesa.

